

Neljapäev, 19. aprill 2018

P8_TA(2018)0181

Liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised *

Euroopa Parlamendi 19. aprilli 2018. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (COM(2017)0677 – C8-0424/2017 – 2017/0305(NLE))

(Konsulteerimine)

(2019/C 390/45)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2017)0677),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 148 lõiget 2, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C8-0424/2017),
 - võttes arvesse oma 15. septembri 2016. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta⁽¹⁾,
 - võttes arvesse oma 8. juuli 2015. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta⁽²⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 78c,
 - võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit (A8-0140/2018),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
 2. palub komisjonil oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 293 lõiget 2;
 3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
 4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;
 5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0355.

⁽²⁾ ELT C 265, 11.8.2017, lk 201.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 1**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 1***Komisjoni ettepanek*

- (1) Liikmesriigid ja liit **püüavad** välja **arendada** kooskõlastatud **tööhõivestrategiat ja** eelkõige **kujundada** välja kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelist tööjõudu ning **majanduse arengule reageerivaid tööturges**, pidades silmas Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud täieliku tööhõive ja sotsiaalse progressi eesmärkide saavutamist. Liikmesriigid peavad käsitama tööhõive edendamist ühist huvi pakkuva valdkonnana ja kooskõlastama nõukogus oma sellealased meetmed, võttes samas arvesse tööturu osapoolte kohustustega seotud riigisiseseid tavasid.

Muudatusettepanek

- (1) Liikmesriigid ja liit **arendavad** välja **ja esitavad tõhusa ja** kooskõlastatud **tööhõivestrategia ning** eelkõige **kujundavad** välja **kaasavad tööturud, mis suudavad reageerida majanduslikule, sotsiaalsele, tehnoloogilisele ja keskkondlikule tegelikkusele ja muutusele ning hõlmavad** kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelist tööjõudu, ning **edendavad kõikide töötajate heaolu**, pidades silmas Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud **sotsiaalse turumajanduse**, täieliku tööhõive ja sotsiaalse progressi eesmärkide saavutamist. Liikmesriigid peavad käsitama tööhõive edendamist ühist huvi pakkuva valdkonnana ja kooskõlastama nõukogus oma sellealased meetmed, võttes samas arvesse tööturu osapoolte kohustustega seotud riigisiseseid tavasid.

Muudatusettepanek 2**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 2***Komisjoni ettepanek*

- (2) Liit peab võitlema sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu ning edendama sotsiaalset õiglust ja sotsiaalkaitset ning naiste ja meeste võrdõiguslikkust. Oma poliitika ja meetmete kindlaks määramisel ja rakendamisel peab liit arvesse võtma nõudeid, mis on seotud kõrge tööhõivemäära edendamise, piisava sotsiaalkaitse tagamise, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse ja koolituse kõrge tasemega.

Muudatusettepanek

- (2) Liit peab võitlema **vaesuse kõigi vormide**, sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu **kõigis eluvaldkondades** ning edendama sotsiaalset õiglust ja sotsiaalkaitset ning naiste ja meeste võrdõiguslikkust. **Selle üldeesmärgi poole tuleks püüelda ka liidu õigusaktide ja poliitikaga muudes valdkondades.** Oma poliitika ja meetmete kindlaks määramisel ja rakendamisel peab liit arvesse võtma nõudeid, mis on seotud kõrge tööhõivemäära edendamise, piisava sotsiaalkaitse tagamise, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse ja koolituse kõrge tasemega. **Liit peab edendama kõikide kodanike aktiivset osalemist majandus-, ühiskonna- ja kultuurielus.**

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

- (3) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga (ELi toimimise leping) on liit välja töötanud poliitika koordineerimise vahendid eelarve-, makromajandus- ja struktuuripoliitika jaoks ning neid rakendanud. Nende vahendite hulka kuuluvad käesolevad liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised ning liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuunised (esitatud nõukogu soovitusel (EL) 2015/1184), mis üheskoos moodustavad strateegia „Euroopa 2020“ rakendamise koondsuunised. Nende alusel suunatakse poliitika elluviimist liikmesriikides ja liidus, võttes arvesse liikmesriikide vahelist vastastikust sõltuvust. Sellest tulenev Euroopa ja liikmesriikide kooskõlastatud poliitikasuundade ja reformide kompleks peaks moodustama sobiva majandus- ja sotsiaalpoliitika üldise kompleksi, millega tuleks saavutada positiivne vastastikune mõju.

Muudatusettepanek

- (3) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga (ELi toimimise leping) on liit välja töötanud poliitika koordineerimise vahendid eelarve-, makromajandus- ja struktuuripoliitika jaoks, **mis mõjutavad oluliselt liidu sotsiaalset ja tööhõiveolukorda ning mille võimalik mõju hõlmab ebakindlust, vaesust ja ebavõrdsust**, ning neid rakendanud. Nende vahendite hulka kuuluvad käesolevad liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised ning liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuunised (esitatud nõukogu soovitusel (EL) 2015/1184), mis üheskoos moodustavad strateegia „Euroopa 2020“ rakendamise koondsuunised. Nende alusel suunatakse poliitika elluviimist liikmesriikides ja liidus, võttes arvesse liikmesriikide vahelist vastastikust sõltuvust. Sellest tulenev Euroopa ja liikmesriikide kooskõlastatud poliitikasuundade ja reformide kompleks peaks moodustama sobiva majandus- ja sotsiaalpoliitika üldise kompleksi, millega tuleks saavutada **kõikidele liikmesriikidele** positiivne vastastikune mõju.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (3a) **Et tagada demokraatlikum otsustusprotsess seoses integreeritud suunistega, mis mõjutavad inimesi ja tööturget kogu liidus, on tähtis, et nõukogu võtaks arvesse Euroopa Parlamendi seisukohta.**

Neljäpäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

- (4) Tööhõivepoliitika suunised on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, kehtivate Euroopa Liidu õigusaktidega ja erinevate ELi algatustega, sh nõukogu soovitusena noortegarantii loomise kohta;⁽¹⁾ nõukogu soovitusena, mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule,⁽²⁾ nõukogu soovitusena oskuste täiendamise meetme kohta⁽³⁾ ning nõukogu soovitusena ettepanekuga kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1–6.

⁽²⁾ ELT C 67, 20.2.2016, lk 1–5.

⁽³⁾ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1–6.

⁽⁴⁾ COM(2017)0563 (final) - 2017/0244 (NLE).

Muudatusettepanek

- (4) Tööhõivepoliitika suunised on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, kehtivate Euroopa Liidu õigusaktidega ja erinevate ELi algatustega, sh **Euroopa sotsiaalõiguste sam-baga**, nõukogu soovitusena noortegarantii loomise kohta;⁽¹⁾ nõukogu soovitusena, mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule,⁽²⁾ nõukogu soovitusena oskuste täiendamise meetme kohta⁽³⁾ ning nõukogu soovitusena ettepanekuga kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 67, 20.2.2016, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

⁽⁴⁾ COM(2017)0563 (final) - 2017/0244 (NLE).

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

- (5) Euroopa poolaasta koondab need eri vahendid majandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika mitmepoolse jälgimise üldiseks raamistikuks ning püüdleb strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide, sh nõukogu otsuses 2010/707/EL⁽¹⁾ esitatud tööhõive, hariduse ja vaesuse vähendamise eesmärkide saavutamise poole. Alates 2015. aastast on Euroopa poolaasta tegevust jätkuvalt tugevdatud ja ühtlustatud, eelkõige selle tööhõive- ja sotsiaalfookuse tugevdamiseks ning liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega peetava dialoogi elavdamiseks.

⁽¹⁾ ELT L 308, 24.11.2010, lk 46–5.

Muudatusettepanek

- (5) Euroopa poolaasta koondab need eri vahendid majandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika mitmepoolse jälgimise üldiseks raamistikuks ning püüdleb strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide, sh nõukogu otsuses 2010/707/EL⁽¹⁾ esitatud tööhõive, hariduse ja vaesuse vähendamise eesmärkide saavutamise poole. Alates 2015. aastast on Euroopa poolaasta tegevust jätkuvalt tugevdatud ja ühtlustatud, eelkõige selle tööhõive- ja sotsiaalfookuse tugevdamiseks ning liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega peetava dialoogi elavdamiseks, **pannes samal ajal tugevat rõhku struktuurireformidele ja konkurentsivõimele**.

⁽¹⁾ ELT L 308, 24.11.2010, lk 46–5.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

- (6) See, et Euroopa Liit taastub majanduskriisist, on toeks positiivsetele tööturutrendidele, kuid liikmesriikide vahel ja liikmesriikides on endiselt suuri probleeme ja erinevusi majandus- ja sotsiaalvaldkonna tulemustes. Kriis tõi selgelt esile liikmesriikide majanduse ja tööturgude tiheda omavahelise sõltuvuse. Praegu on peamine ülesanne soodustada liidus tugevat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu ning töökohtade loomist. Selleks tuleb nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tõhusaid poliitilisi meetmeid kooskõlas ELi toimimise lepingu sätetega ja liidu sätetega majandusjuhtimise kohta. Sellised pakkumist ja nõudlust ühendavad poliitilised meetmed peaksid muu hulgas elavdama investeringuid, kinnitama õiges järjekorras struktuurireformide (millega suurendatakse tootlikkust, elavdatakse majanduskasvu, sotsiaalset ühtekuuluvust ja majanduslikku vastupanuvõimet kriisidele) elluviimise kohustust ning täitma eelarvepoliitilisi kohustusi, võttes samal ajal arvesse tööhõivealast ja sotsiaalset mõju.

Muudatusettepanek

- (6) See, et Euroopa Liit taastub majanduskriisist, on toeks positiivsetele tööturutrendidele, kuid liikmesriikide vahel ja liikmesriikides on endiselt suuri probleeme ja erinevusi majandus- ja sotsiaalvaldkonna tulemustes, kuna majanduskasv ei too endaga automaatselt kaasa suuremat tööhõivet. Kriis tõi selgelt esile liikmesriikide majanduse ja tööturgude tiheda omavahelise sõltuvuse. Praegu on peamine ülesanne soodustada liidus tugevat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu, millega kaasneb jätkusuutlike ja kvaliteetsete töökohtade loomine. Selleks tuleb nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tõhusaid poliitilisi meetmeid kooskõlas ELi toimimise lepingu sätetega ja liidu sätetega majandusjuhtimise kohta. Sellised pakkumist ja nõudlust ühendavad poliitilised meetmed peaksid muu hulgas elavdama investeringuid, sealhulgas ring- ja rohemajandusse ja sotsiaalseid investeringuid, kinnitama õiges järjekorras, sotsiaalselt ja majanduslikult tasakaalustatud struktuurireformide (millega suurendatakse tootlikkust, elavdatakse majanduskasvu, sotsiaalset ühtekuuluvust ja majanduslikku vastupanuvõimet kriisidele) elluviimise kohustust ning täitma eelarvepoliitilisi kohustusi, veendudes samal ajal selles, et struktuurireformidel oleks positiivne tööhõivealane ja sotsiaalne mõju.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

- (7) Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigi sotsiaaldialoogi pidamise tavasid ja võimaldama vajalikku põhjalikku tähelepanu sotsiaal-majanduslikele küsimustele, sh konkurentsivõime parandamisele, töökohtade loomisele, elukestvate õppele ja koolituspoliitikale ning reaaltulule.

Muudatusettepanek

- (7) Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigi sotsiaaldialoogi pidamise tavasid ja võimaldada vajalikku põhjalikku tähelepanu sotsiaal-majanduslikele küsimustele, sh elatusaseme, võrdsuse, konkurentsivõime ja tootlikkuse parandamisele, jätkusuutlike ja kvaliteetsete töökohtade loomisele, elukestvate õppele ja koolituspoliitikale ning reaaltulule.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

- (8) Liikmesriigid ja liit peaksid käsitlema ka majandus- ja finantskriisi sotsiaalset pärandit ning seadma eesmärgiks ehitada üles kaasav ühiskond, mis võimaldab inimestel olla muutusteks valmis ja nendega toime tulla, nii et nad saaksid ühiskonnas ja majanduses aktiivselt osaleda, nagu on märgitud ka komisjoni soovitusel tööturul tõrjutud isikute aktiivse kaasamise kohta⁽⁶⁾. Tuleks võidelda **ebavõrdsusega**, kõigile tuleks tagada **juurdepääs ja** võimalused ning **vähendada** tuleks **vaesust** ja (**sh** laste) **sotsiaalset tõrjutust**, tagades eelkõige toimiva tööturu ja sotsiaalkaitsesüsteemid ning kõrvaldades hariduse omandamise / **koolitumise** ja tööturul osalemise takistused. Kui ELi töökohtadel juurduvad uued majandus- ja ärimudelid, muutuvad ka töösuhted. Liikmesriigid peaksid tagama, et uute töösuhete puhul säiliks ja tugevneks Euroopa sotsiaalmudel.

⁽⁶⁾ COM(2008)0639 lõplik

Muudatusettepanek

- (8) Liikmesriigid ja liit peaksid käsitlema ka majandus- ja finantskriisi sotsiaalset pärandit ning seadma eesmärgiks ehitada üles kaasav **ja sotsiaalselt õiglane** ühiskond, mis võimaldab inimestel olla muutusteks valmis ja nendega toime tulla, nii et nad saaksid ühiskonnas ja majanduses aktiivselt osaleda, nagu on märgitud ka komisjoni soovitusel tööturul tõrjutud isikute aktiivse kaasamise kohta⁽⁶⁾. Tuleks võidelda **ebavõrdsuse ja diskrimineerimisega**, kõigile tuleks tagada **võrdsed** võimalused ning **kaotada** tuleks **vaesus** ja (**eriti** laste) **sotsiaalne tõrjutus**, tagades eelkõige toimiva tööturu **ning asjakohased ja tõhusad** sotsiaalkaitsesüsteemid ning kõrvaldades hariduse omandamise, **koolituse saamise** ja tööturul osalemise takistused. Kui ELi töökohtadel juurduvad uued majandus- ja ärimudelid, muutuvad ka töösuhted. Liikmesriigid peaksid tagama, et uute töösuhete puhul säiliks ja tugevneks Euroopa sotsiaalmudel, **kindlustades, et tööhõive eeskirjad hõlmavad ja kaitsevad kujunevate töömudelite alusel töötajaid. Liikmesriigid peaksid toetama puuetega inimeste potentsiaali aidata kaasa majanduskasvule ja sotsiaalsele arengule.**

⁽⁶⁾ COM(2008)0639 lõplik

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (8a) **Komisjon ja liikmesriigid peaksid looma spetsialiseerunud valitsusväliste organisatsioonide ning vaesuses elavate inimeste organisatsioonide toel arutelu- ja dialoogiruumi, tagamaks nendele inimestele võimaluse neid mõjutava poliitika hindamises osaleda.**

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjus 11

Komisjoni ettepanek

- (11) Koondsuunised peaksid olema aluseks riigipõhiste soovitustele, mida nõukogu **võib** liikmesriikidele **esitada**. Liikmesriigid peaksid täiel määral ära kasutama Euroopa Sotsiaalfondi ja muid liidu vahendeid, et edendada tööhõivet, sotsiaalset kaasatust, elukestvat õpet ja haridust ning parandada avalikku haldust. Olgugi et koondsuunised on adresseeritud liikmesriikidele ja liidule, tuleks neid rakendada koostöös kõigi liikmesriigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutustega, tehes tihedalt koostööd parlamentide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega.

Muudatusettepanek

- (11) Koondsuunised **ja Euroopa sotsiaalõiguste sammas** peaksid olema aluseks **sihipärastele** riigipõhiste soovitustele, mida nõukogu liikmesriikidele **esitab**. Liikmesriigid peaksid täiel määral ära kasutama Euroopa Sotsiaalfondi ja muid liidu vahendeid, et edendada tööhõivet, sotsiaalset kaasatust, elukestvat õpet ja haridust ning parandada avalikku haldust. Olgugi et koondsuunised on adresseeritud liikmesriikidele ja liidule, tuleks neid rakendada koostöös kõigi liikmesriigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutustega, tehes tihedalt koostööd parlamentide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjus 12

Komisjoni ettepanek

- (12) Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee peaksid kooskõlas oma vastavate aluslepingust lähtuvate volitustega jälgima, kas tööhõivepoliitika suuniseid võetakse nende vastutusvaldkonna poliitika elluviimisel arvesse. Nimetatud komiteed ning teised majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimises osalevad nõukogu ettevalmistavad asutused peaksid tegema **omavahel** tihedat koostööd,

Muudatusettepanek

- (12) Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee peaksid kooskõlas oma vastavate aluslepingust lähtuvate volitustega jälgima, kas tööhõivepoliitika suuniseid võetakse nende vastutusvaldkonna poliitika elluviimisel arvesse. Nimetatud komiteed ning teised majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimises osalevad nõukogu ettevalmistavad asutused peaksid tegema tihedat koostööd **Euroopa Parlamendiga, eriti tema tööhõive- ja sotsiaalkomisjoniga, et tagada demokraatlik aruandekohustus,**

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid peaksid hõlbustama kvaliteetsete töökohtade loomist: **vähendama muuhulgas ettevõtjate takistusi** inimeste **palkamisel**, edendama ettevõtlust ja füüsilisest isikust ettevõtjana töötamist **ning** eelkõige **soodustama** mikro- ja väikeettevõtete loomist ja arendamist. Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama sotsiaalmajandust ja sotsiaalset innovatsiooni.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid hõlbustama **jätkusutlike, juurdepääsetavate ja** kvaliteetsete töökohtade loomist **igal oskustasemel, kõikides tööturusektorites ja piirkondades ning sellesse investeerima, kasutades muu hulgas täielikult ära selliste tulevikku suunatud valdkondade võimalusi nagu rohe- ja ringmajandus, hooldussektor ja digitaalsektor. Liikmesriigid peaksid lihtsustama inimeste jaoks töö- ja eraelu tasakaalustamist, tagama selle, et töökohad oleksid kohandatud puuetega inimestele ja eakamatele töötajatele, aitama ettevõtjatel inimesi palgata ning edendama vastutustundlikku ettevõtlust ja füüsilisest isikust ettevõtjana töötamist, eelkõige soodustades mikro- ja väikeettevõtete loomist ja arendamist. Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama sotsiaalmajandust ja sotsiaalset innovatsiooni.**

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 14**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 5 – lõik 2***Komisjoni ettepanek*

Liikmesriigid peaksid toetama uuenduslikke töömudeleid, millega luuakse töövõimalusi kõigile vastutustundlikul viisil.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid toetama uuenduslikke töömudeleid, millega luuakse **kvaliteetseid** töövõimalusi kõigile vastutustundlikul viisil, **võttes arvesse uute info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate arendamist ning tagades seejuures täieliku kooskõla liidu õigusega, riiklike õigusaktide ja tööhõivetavade ning töösuhete süsteemidega. Liikmesriigid ja komisjon peaksid selles valdkonnas edendama häid tavasid.**

Muudatusettepanek 15**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 5 – lõik 2 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

Liikmesriigid peaksid vähendama bürokraatiat, et kergendada tarbetut koormust, mis lasub väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel, kes annavad suure panuse töökohtade loomisse.

Muudatusettepanek 16**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 5 – lõik 3***Komisjoni ettepanek*

Maksukoormuse peaks suunama tööjõu maksustamise asemel muudele maksustamisallikatele, mille mõju on tööhõivele ja majanduskasvule vähem kahjulik, võttes arvesse maksusüsteemi ümberjaotavat mõju, tagades samas tulu säilimise asjakohase sotsiaalkaitse pakkumiseks ja majanduskasvu soodustavate kulutuste tegemiseks.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid järk-järgult püüdma vähendada tööjõu **maksukoormust ja** suunama seda tööjõu maksustamise asemel muudele maksustamisallikatele, mille mõju on tööhõivele ja majanduskasvule vähem kahjulik, võttes arvesse maksusüsteemi ümberjaotavat mõju, tagades samas tulu säilimise asjakohase sotsiaalkaitse pakkumiseks ja majanduskasvu soodustavate kulutuste tegemiseks, **sealhulgas sihtotstarbelised investeeringud avalikesse üldhuviteenustesse.**

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 5 – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid peaksid kooskõlas oma tavadega ja sotsiaalpartnerite sõltumatust austades soodustama läbipaistvaid ja ennustatavaid palgakujundusmehhanisme, mis võimaldavad viia palgad vastavusse tootlikkuse arenguga nii et need oleks samas õiglasel **ja** tagaksid inimväärse elatustaseme. Nende mehhanismide puhul tuleks arvesse võtta kvalifikatsioonide tasemete ja majandustulemuste erinevust piirkondade, majandussektorite ja ettevõtete lõikes. Lähtudes liikmesriikide tavadest, peaksid liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid tagama piisaval tasemel miinimumpalgad, võttes arvesse nende mõju konkurentsivõimele, töökohtade loomisele ja palgavaesusele.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid kooskõlas oma tavadega ja sotsiaalpartnerite sõltumatust austades soodustama läbipaistvaid ja ennustatavaid palgakujundusmehhanisme, mis võimaldavad viia palgad vastavusse tootlikkuse arenguga, nii et need oleks samas õiglasel **ning** tagaksid **jätkusuutlikul ja vastutustundlikul viisil** inimväärse elatustaseme. Nende mehhanismide puhul tuleks arvesse võtta kvalifikatsioonide tasemete ja majandustulemuste erinevust piirkondade, majandussektorite ja ettevõtete lõikes. Lähtudes liikmesriikide tavadest, peaksid liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid tagama piisaval tasemel miinimumpalgad, võttes arvesse nende mõju konkurentsivõimele, töökohtade loomisele ja palgavaesusele.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Suunis 6. Tööjõupakkumise parandamine: juurdepääs tööle, oskustele ja pädevustele

Muudatusettepanek

Suunis 6. Tööjõupakkumise parandamine **ning parem** juurdepääs tööle, oskustele ja pädevustele

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 19**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 6 – lõik 1***Komisjoni ettepanek*

Tehnoloogilise, keskkondliku ja demograafilise muutuse kontekstis peaksid liikmesriigid koostöös **sotsiaalpartneritega** edendama tööviljakust ja tööalast konkurentsivõimet, pakkudes inimese terve tööelutsükli jooksul piisavalt asjakohaseid teadmisi, oskusi ja pädevusi, reageerimaks tööturu praegustele ja tulevastele **vajadustele**. Liikmesriigid peaksid tegema vajalikud investeeringud nii kooli- kui ka täiendusharidusse ja -koolitusse. Nad peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusasutuste ning teise sidusrühmadega, et **kõrvaldada** haridus- ja koolitussüsteemide struktuursed puudused ning pakkuda kvaliteetset ja kaasavat haridust, koolitust ja elukestvat õpet. Liikmesriigid peaksid tagama koolitusõiguste ülekandmise **töökoha vahetamisel**. See peaks võimaldama kõigil paremini prognoosida tööturu vajadusi ja nendega kohaneda ning edukalt vahetada töökohti, suurendades sellega majanduse üldist vastupanuvõimet vapustustele.

Muudatusettepanek

Tehnoloogilise, keskkondliku ja demograafilise muutuse kontekstis peaksid liikmesriigid koostöös **sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga** edendama **jätksuutlikkust**, tööviljakust ja tööalast konkurentsivõimet, pakkudes inimese terve tööelutsükli jooksul piisavalt asjakohaseid teadmisi, oskusi ja pädevusi, reageerimaks tööturu praegustele ja **prognoositavatele** tulevastele **võimalustele, sealhulgas sihipäraselt edendades koolitusi loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonnas**. Liikmesriigid peaksid tegema vajalikud investeeringud nii kooli- kui ka täiendusharidusse ja -koolitusse ning **elukestvasse õppesse, mis ei oleks suunatud ainult formaalharidusele, vaid ka mitteformaalsele ja informaalsele õppimisele ning millega tagataks kõigile võrdsed võimalused ja võrdne juurdepääs**. Nad peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusasutuste, **kodanikuühiskonna organisatsioonide** ning teiste sidusrühmadega, et **parandada** haridus- ja koolitussüsteemide **kvaliteeti ja kõrvaldada nende** struktuursed puudused ning pakkuda kvaliteetset ja kaasavat haridust, koolitust ja elukestvat õpet, **võttes arvesse ka puuetega inimeste, etnilistesse või rahvusvähemustesse kuuluvate inimeste, sisserändajate ja pagulaste erivajadusi**. Liikmesriigid peaksid tagama koolitusõiguste ülekandmise **tööelu muutuste korral, kasutades punktisüsteemi ja seotud õiguste kogumist**. See peaks võimaldama kõigil paremini prognoosida tööturu vajadusi ja nendega kohaneda, **vältida oskuste tööturu nõudlusele mittevastavust** ning edukalt vahetada töökohti, suurendades sellega majanduse üldist vastupanuvõimet vapustustele.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid peaksid toetama võrdseid võimalusi hariduses ja töstma üldist haridustaset, eelkõige kõige vähem kvalifitseeritute puhul. Liikmesriigid peaksid tagama kvaliteetsed õppetulemused, parandama põhioskusi, vähendama haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu, tõhustama kolmanda tasandi kraadide asjakohasust tööturul, parandama oskuste seiret ja prognoosimist ning suurendama täiskasvanute osalemist täiendushariduses ja -koolituses. Liikmesriigid peaksid oma kutseharidus- ja -koolitussüsteemide puhul tugevdama tööõppimist, sh kvaliteetsete ja tulemuslike praktikate kaudu, muutma oskusi nähtavamaks ja paremini võrreldavaks ning parandama võimalusi väljaspool formaalharidust ja -koolitust omandatud oskuste ja pädevuste tunnustamiseks ja valideerimiseks. Nad peaksid ajakohastama ja suurendama paindliku kutsealase täiendkoolituse pakkumist ja juurutamist. Liikmesriigid peaksid **toetama** ka piiratud oskustega täiskasvanute pikaajalise tööalase konkurentsivõime **säilitamist** või **arendamist**, parandades juurdepääsu kvaliteetsetele õppevõimalustele ja nende kasutamisele, võttes oskuste täiendamise meetmeid, sealhulgas hinnates oskusi, viies **kooskõlla** hariduse ja koolituse ning valideerides ja tunnustades omandatud oskusi.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid toetama võrdseid võimalusi hariduses, **sealhulgas alushariduses**, ja töstma üldist haridustaset, eelkõige kõige vähem kvalifitseeritute ja **ebasoodsa taustaga õppijate** puhul. Liikmesriigid peaksid tagama kvaliteetsed õppetulemused, **arendama ja** parandama põhioskusi, **soodustama ettevõtlusoskuste arendamist**, vähendama haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu, tõhustama kolmanda tasandi kraadide asjakohasust tööturul, parandama oskuste seiret ja prognoosimist ning suurendama täiskasvanute osalemist täiendushariduses ja -koolituses, **sealhulgas poliitikameetmete kaudu, mis võimaldavad võtta haridus- ja koolituspuhkust, samuti kutseõppes töökohal ja elukestvas õppes**. Liikmesriigid peaksid oma kutseharidus- ja -koolitussüsteemide puhul tugevdama tööõppimist, sh kvaliteetsete ja tulemuslike praktikate kaudu, muutma oskusi nähtavamaks ja paremini võrreldavaks ning parandama võimalusi väljaspool formaalharidust ja -koolitust omandatud oskuste ja pädevuste tunnustamiseks ja valideerimiseks. Nad peaksid ajakohastama ja suurendama paindliku kutsealase täiendkoolituse pakkumist ja juurutamist. Liikmesriigid peaksid **suunama toetuse** ka piiratud oskustega täiskasvanute pikaajalise tööalase konkurentsivõime **säilitamisele** või **arendamisele**, parandades juurdepääsu kvaliteetsetele õppevõimalustele ja nende kasutamisele, võttes oskuste täiendamise meetmeid, sealhulgas hinnates oskusi, viies hariduse ja koolituse **pakkumise kooskõlla võimalustega tööturul** ning valideerides ja tunnustades omandatud oskusi.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Oma tööjõu pikaajalise heaolu ja tööviljakuse edendamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et nende haridus- ja koolitussüsteemid on lisaks tööturu vajadustele vastamisele suunatud isikliku arengu, sotsiaalse sidususe, kultuuridevahelise mõistmise ja kodanikuaktiivsuse soodustamisele.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 22**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 6 – lõik 3***Komisjoni ettepanek*

Tuleks võidelda kõrge töötuse ja mitteaktiivsusega, sh pakkudes õigeaegset ja spetsiaalselt kohandatud abi töö otsimisele, koolitusele ja ümberkvalifitseerumisele. Selleks et märkimisväärselt vähendada ja ennetada struktuurset töötust, tuleks rakendada terviklikke strateegiaid, mis hõlmavad individuaalseid süvahinnanguid **hiljemalt kaheksateistkümne kuu jooksul pärast töötuks jäämist**. Noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) kõrge määraga tuleks jätkuvalt tegeleda, parandades struktuurset üleminekut hariduselt tööellu, mille alla kuulub ka noortegarantii⁽⁷⁾ täielik rakendamine.

(7) ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

Muudatusettepanek

Tuleks võidelda kõrge töötuse, **pikaajalise töötuse** ja **pikaajalise** mitteaktiivsusega, sh pakkudes õigeaegset, **integreeritud** ja spetsiaalselt kohandatud abi töö otsimiseks, koolituseks ja ümberkvalifitseerumiseks **ning sobivaid järelmeetmeid**. Selleks on vajalik **kooskõlastatud lähenemisviis sotsiaal- ja tööturuteenustele, mis tähendab tihedat koostööd tööturuasutuste, sotsiaaltalituste, sotsiaalpartnerite ja kohalike omavalitsuste vahel**. Selleks et märkimisväärselt vähendada ja ennetada **pikaajalist ja** struktuurset töötust, tuleks rakendada terviklikke strateegiaid, mis hõlmavad **võimalikult vara** individuaalseid süvahinnanguid. Noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) kõrge määraga tuleks jätkuvalt tegeleda, parandades struktuurset üleminekut hariduselt tööellu, mille alla kuulub ka noortegarantii⁽⁷⁾ täielik rakendamine.

(7) ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

Muudatusettepanek 23**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 6 – lõik 4***Komisjoni ettepanek*

Selleks et maksureformidega suunata töötajatelt võetavad maksud muudele valdkondadele, tuleks keskenduda tööturul osalemist takistavate **asjaolude** kõrvaldamisele, seda eelkõige tööturult kõige rohkem kõrvale jäänud isikute puhul. Liikmesriigid peaksid toetama töökeskkonna kohandamist **puudega** inimestele, sh suunatud rahalisi toetusmeetmeid ja -teenuseid, mis võimaldavad neil osaleda tööturul ja ühiskonnas.

Muudatusettepanek

Selleks et maksureformidega **järk-järgult** suunata töötajatelt võetavad maksud muudele valdkondadele, tuleks keskenduda tööturul osalemist takistavate **põhjendamatute tõkete ja liigse bürokratia** kõrvaldamisele ja **tööturul osalemist soodustavate stiimulite loomisele**, seda eelkõige tööturult kõige rohkem kõrvale jäänud isikute puhul, **tagades seejuures, et maksusüsteemide muudatused ei ohustaks heaoluriigi jätkusuutlikkust**. Liikmesriigid peaksid toetama töökeskkonna kohandamist **puuetega** inimestele ja **eakamatele töötajatele**, sh suunatud rahalisi toetusmeetmeid ja -teenuseid, mis võimaldavad neil osaleda tööturul ja ühiskonnas **tervikuna**. **Liikmesriigid ja komisjon peaksid edendama toetatud töökohti avatud ja kaasaval tööturul**.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Selleks et tagada sooline võrdõiguslikkus ja naiste ulatuslikum osalemine tööturul, tuleks kaotada tööturul osalemise ja karjääri edendamise tõkked, sh makstes võrdse töö eest võrdset palka. **Tuleks edendada** töö ja pereelu ühitamist, eelkõige juurdepääsu kaudu pikaajalisele lapsehooldusele ning taskukohase hinnaga kvaliteetsele alusharidusele ja lapsehoiule. Liikmesriigid peaksid tagama, et vanematel ja teistel lapsehoolduskohustustega inimestel oleks juurdepääs sobilikule perepuhkusele ja paindlikule töökorraldusele, et tasakaalustada töö- ja eraelu ning edendada nende õiguste tasakaalustatud kasutamist naiste ja meeste vahel.

Muudatusettepanek

Selleks et tagada sooline võrdõiguslikkus ja naiste ulatuslikum osalemine tööturul, tuleks kaotada tööturul osalemise ja karjääri edendamise tõkked, sh makstes **kõigis sektorites ja kõigil kutsealadel** võrdse töö eest võrdset palka. **Soolise palgalõhe kaotamiseks peaksid liikmesriigid välja töötama palkade läbipaistvust ja palgaauditit käsitleva poliitika ning seda rakendada. Liikmesriigid peavad jõustama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/54/EÜ^(1a), kehtestades tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused tööandjatele, kes maksavad sama töö eest erinevat palka sõltuvalt sellest, kas seda teeb mees või naine. Kõikidele inimestele tuleks tagada töö, era- ja pereelu ühitamine.** Liikmesriigid peaksid tagama, et vanematel ja teistel hoolduskohustustega inimestel oleks juurdepääs sobilikule pere- ja hoolduspuhkusele, taskukohasele ja kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele ning alusharidusele ja lastehoiule ja paindlikule **töötajatega arvestavale** töökorraldusele, **nagu kaugtöö ja nutikas töökorraldus**, et tasakaalustada töö- ja eraelu ning edendada nende õiguste tasakaalustatud kasutamist naiste ja meeste vahel. **Liikmesriigid peaksid tagama toetuse hooldajatele, kes on sunnitud kellegi nõuetekohase hooldamise tõttu oma kutsetegevust piirama või selle lõpetama.**

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiiv 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (ELT L 204, 26.7.2006, lk 23).

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Poliitikasuundade eesmärk peaks olema parandada ja toetada tööjõuturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning üleminekuid. Liikmesriigid peaksid tõhusalt „aktiveerima“ inimesi, kes saavad tööturul osaleda ja pakkuma neile võimalusi. Liikmesriigid peaksid tugevdama aktiivse tööturupoliitika tõhusust, parandades selle otstarbekohasust, sihtrühmadega tehtavat tööd, ulatust ning **sidudes seda paremini sissetulekutoetusega, millega kaasneb töötute õigus ja kohustus aktiivselt tööd otsida**. Liikmesriikide eesmärk peaks olema avalike tööturuasutuste tulemuslikum tegevus, et tagada töötajatele nende toetamiseks õigeaegsed ja nende vajadustele kohandatud teenused, toetades tööturu nõudlust ja rakendades tulemuspõhist juhtimist.

Muudatusettepanek

Poliitikasuundade eesmärk peaks olema parandada ja toetada tööjõuturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning üleminekuid, **nii et töötajad saaksid oma karjääris edasi liikuda**. Liikmesriigid peaksid tõhusalt „aktiveerima“ inimesi, kes saavad tööturul osaleda ja pakkuma neile võimalusi, **tagades neile laiemas aktiivse kaasamise lähenemisviisis individuaalse toe ja integreeritud teenused**. Liikmesriigid peaksid tugevdama aktiivse tööturupoliitika tõhusust, parandades selle **rahastamist**, otstarbekohasust, sihtrühmadega tehtavat tööd, ulatust ning **tagades töötutele töö otsimise ajaks piisava sissetulekutoetuse, võttes arvesse töötute õigusi ja kohustusi**. See tähendab muu hulgas **koostöö tegemist sotsiaalpartnerite ja teiste asjakohaste sidusrühmadega, sh kodanikuühiskonna organisatsioonidega, et suurendada nende poliitikasuundade tõhusust ja aruandekohustust**. Liikmesriikide eesmärk peaks olema **omavahel seotud ja kvaliteetsete** avalike tööturuasutuste tulemuslikum tegevus, et tagada töötajatele nende toetamiseks õigeaegsed ja nende vajadustele kohandatud teenused **ja võimaldada neil tööd otsida kogu liidus**, toetades tööturu nõudlust ja rakendades tulemuspõhist juhtimist.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid peaksid kooskõlas töötute sissetulekute ja riiklike toetuskõlblikkuse eeskirjadega tagama töötutele **mõistliku kestusega** piisavad töötushüvitised. **Sellised hüvitised ei tohiks mõjuda stiimulina**, mis **takistab kiiret tööle naasmist**.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid kooskõlas töötute sissetulekute ja riiklike toetuskõlblikkuse eeskirjadega tagama töötutele piisavad töötushüvitised **piisavalt pikaks ajaks, mida on põhjendatult vaja kvaliteetse töö leidmiseks**. Selliste hüvitistega peaks kaasnema **aktiivsed tööturupoliitika meetmed**, mis **motiveerivad kiirelt kvaliteetsele tööle naasma**.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Tuleks **edendada** õppijate ja töötajate **liikuvust**, et parandada **töölase konkurentsivõimega seotud** oskusi ja kasutada täiel määral ära Euroopa tööturu võimalused. Tuleks kõrvaldada liikuvusega seotud haridus- ja koolitusvaldkonna, tööandja- ja personaalpensioonide ülekandmise **ja** kvalifikatsioonide tunnustamise takistused. Liikmesriigid peaksid võtma meetmed selle tagamiseks, et haldusmenetlused ei tõkestaks teistest liikmesriikidest pärit töötajatel alustada aktiivset tööd ega muudaks seda keerukamaks. Liikmesriigid peaksid ka ära hoidma kehtivate reeglite kuritarvitamist ning tegelema võimaliku nn ajude äravooluga teatavatest piirkondadest.

Muudatusettepanek

Tuleks **tagada** õppijate ja töötajate **liikuvus kui põhivabadus**, et parandada oskusi ja kasutada täiel määral ära Euroopa tööturu võimalused. **Samuti tuleks edendada ettevõttesisest liikuvust**. Tuleks kõrvaldada liikuvusega seotud haridus- ja koolitusvaldkonna, tööandja- ja personaalpensioonide ülekandmise, **sotsiaalkaitsele juurdepääsu**, kvalifikatsioonide **ja oskuste** tunnustamise ning **ebaproportsionaalsete keelenõuetega seotud** takistused. **Liikuvaid töötajaid tuleks toetada, muu hulgas parandades nende juurdepääsu õigustele töökohal ja teadlikkust neist**. Liikmesriigid peaksid võtma meetmed selle tagamiseks, et haldusmenetlused ei tõkestaks teistest liikmesriikidest pärit töötajatel alustada aktiivset tööd ega muudaks seda keerukamaks. Liikmesriigid peaksid ka ära hoidma kehtivate reeglite kuritarvitamist ning tegelema võimaliku nn ajude äravooluga teatavatest piirkondadest. **Seda tuleks teha, suurendades ja toetades investeringuid sektoritesse, millel on tegelik kvaliteetsete töövõimaluste loomise potentsiaal, näiteks rohe- ja ringmajandus, hooldussektor ja digitaalsektor**.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Kooskõlas riiklike **tavadega** ning selleks, et tõhustada **sotsiaaldialoogi** ja parandada sotsiaalmajanduslikke tulemusi, peaksid liikmesriigid tagama sotsiaalpartnerite õigeaegse ja sisuka kaasamise majandus-, tööhõive- ja sotsiaalreformide ning -poliitika kavandamisse **ja** rakendamisse, toetades muu hulgas sotsiaalpartnerite **sutlikkuse** tõstmist. Sotsiaalpartneritel tuleks soovitada pidada läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja sõlmida neid olulistes küsimustes, austades täielikult nende sõltumatust ja kollektiivse tegutsemise õigust.

Muudatusettepanek

Kooskõlas riiklike **tavade ja partnerluspõhimõtete**ga ning selleks, et tõhustada **sotsiaal- ja kodanikudialoogi** ja parandada sotsiaalmajanduslikke tulemusi, peaksid liikmesriigid tagama sotsiaalpartnerite **ja kodanikuühiskonna organisatsioonide** õigeaegse, **tõelise** ja sisuka kaasamise majandus-, tööhõive- ja sotsiaalreformide ning -poliitika kavandamisse, rakendamisse **ja hindamisse kõikides protsessi etappides**, toetades muu hulgas sotsiaalpartnerite **ja kodanikuühiskonna organisatsioonide** suutlikkuse tõstmist. **Selline kaasamine peaks tähendama enamat kui vaid sidusrühmadega konsulteerimist**. Sotsiaalpartneritel tuleks soovitada pidada läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja sõlmida neid olulistes küsimustes, austades täielikult nende sõltumatust ja kollektiivse tegutsemise õigust. **Ebatüüpiliste lepingutega töötajatel ja füüsilisest isikust ettevõtjatel tuleks samuti lubada kasutada õigust organiseeruda ja kollektiivläbirääkimisi pidada**. Liikmesriigid peaksid võtma meetmeid sotsiaalpartnerite rolli tugevdamiseks.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 29**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 8 – pealkiri***Komisjoni ettepanek*

Suunis 8. Kõigi võrdsete võimaluste edendamine, sotsiaalse kaasatuse toetamine ja vaesuse vastu võitlemine

Muudatusettepanek

Suunis 8. Kõigi **võrdõiguslikkuse**, võrdsete võimaluste **ja mitte-diskrimineerimise** edendamine, sotsiaalse kaasatuse toetamine ja vaesuse vastu võitlemine

Muudatusettepanek 30**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 8 – lõik 1***Komisjoni ettepanek*

Liikmesriigid peaksid **edendada** kõigile avatud kaasavat tööturgu, **sätetades tõhusad meetmed, millega edendatakse tööjõuturul** alaesindatud **rühmade võrdseid võimalusi**. Nad peaksid tagama võrdse kohtlemise tööhõive, sotsiaalkaitse, hariduse ning kaupadele ja teenustele juurdepääsu vallas, vaatamata soole, rassile või rahvuslikule päritolule, usule või veendumustele, puudele, vanusele või seksuaalsele sättumusele.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid **koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega võtma kasutusele tõhusad meetmed diskrimineerimise kõigi vormide vastu võitlemiseks ja kõigi võrdsete võimaluste edendamiseks ühiskonnaelus osalemiseks**. Nende hulka peaksid kuuluma kõigile avatud kaasavat tööturgu **edendavad meetmed, muu hulgas tööturul ja tööturule pääsemisel diskrimineerimise vastased meetmed, et toetada diskrimineeritavaid**, alaesindatud või kaitsetus olukorras olevaid inimesi. Liikmesriigid peaksid tagama võrdse kohtlemise ja võitlema igasuguse diskrimineerimise vastu tööhõive, sotsiaalkaitse, hariduse ning kaupadele ja teenustele juurdepääsu vallas, vaatamata soole, rassile või rahvuslikule päritolule, usule või veendumustele, puudele, vanusele, seksuaalsele sättumusele või sotsiaal-majanduslikule taustale. Selleks on vajalikud konkreetset meetmeid kaitsetus olukorras olevate inimeste aitamiseks, mida tuleb toetada piisava rahastusega, et vältida abisaajate vahel võimaliku konkurentsi tekki mist vahendite saamiseks.

Muudatusettepanek 31**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 8 – lõik 2***Komisjoni ettepanek*

Liikmesriigid peaksid **ajakohastama** sotsiaalkaitsesüsteeme, et tagada tõhus, tulemuslik ja piisav kaitse inimese kõigis eluetappides, edendades sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ülesliikuvust, stimuleerides tööturul osalemist ning tegeledes ebavõrdsusega, sealhulgas maksu- ja toetussüsteemide ülesehituse kaudu. **Sotsiaalkaitsesüsteemide kaasajastamine peaks** parandama juurdepääsu sotsiaalkaitsele, selle jätkusuutlikkust, piisavust ja kvaliteeti.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid **parandama** sotsiaalkaitsesüsteeme, et tagada iga inimese, **sh füüsilisest isikust ettevõtja** tõhus, tulemuslik ja piisav kaitse tema kõigis eluetappides, edendades sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ülesliikuvust, stimuleerides tööturul osalemist ning tegeledes ebavõrdsusega, sealhulgas maksu- ja toetussüsteemide ülesehituse kaudu. **Sotsiaalkaitsesüsteemides tehtavad parandused ja uuendused peaksid** parandama juurdepääsu sotsiaalkaitsele, selle **kättesaadavust**, jätkusuutlikkust, piisavust ja kvaliteeti.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid peaksid arendama ning rakendama ennetavaid ja integreeritud strateegiaid, ühendades aktiivse kaasamise kolm elementi: piisav sissetulekutoetus, kaasavad tööturud ja juurdepääs kvaliteetsetele teenustele. Sotsiaalkaitseüsteemidega tuleks tagada **kõigi** piisavate vahenditeta **isikute õigus piisavale** miinimumsissetuleku **toetusele** ning edendada sotsiaalset kaasamist, innustades inimesi aktiivselt osalema tööturul ja ühiskonnas.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid arendama ning rakendama ennetavaid ja integreeritud strateegiaid, ühendades aktiivse kaasamise kolm elementi: piisav sissetulekutoetus, kaasavad tööturud ja juurdepääs kvaliteetsetele, **individuaalsetele vajadustele kohandatud** teenustele. Sotsiaalkaitseüsteemidega tuleks tagada **kõigile** piisavate vahenditeta **isikutele piisav** miinimumsissetuleku **toetus** ning edendada sotsiaalset kaasamist, innustades inimesi aktiivselt osalema tööturul ja ühiskonnas.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Samuti peaksid liikmesriigid komisjoni toel edendada vaesusevastase võitlusega tegelevate valitsusväliste organisatsioonide ning vaesuses elavate inimeste organisatsioonide aktiivset osalemist vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse poliitika väljatöötamises.

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 34**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 8 – lõik 4**

Komisjoni ettepanek

Võrdsete võimaluste, sh laste ja **noorte** võrdsete võimaluste tagamisel on olulised **sellised taskukohased, kättesaadavad ja kvaliteetsed teenused** nagu lastehoid, koolipäevajärgne lastehoid, haridus-, koolitus-, eluaseme- ja tervishoiuteenused ning pikaajaline hooldus. Erilist tähelepanu tuleks pöörata võitlusele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, sh palgavaesuse vähendamisele. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil oleks juurdepääs põhiteenustele, sealhulgas **veele, kanalisatsioonile, elektrile, transpordile, finantsteenustele** ja **digitaalsidele**. Seda vajavatele ja **haavatavatele** isikutele peaksid liikmesriigid tagama juurdepääsu piisavale sotsiaalmajutustoetusele ning õigusele sobivale abile ja kaitsele sundväljatõstmise eest. Eraldi tuleks võidelda kodutusega. Tuleks võtta arvesse **puudega** inimeste erivajadusi.

Muudatusettepanek

Võrdsete võimaluste, sh laste, **noorte, rahvusvähemuste ja rändajate** võrdsete võimaluste tagamisel on olulised **kättesaadavus ja juurdepääs sellistele taskukohastele, kättesaadavatele ja kvaliteetsetele teenustele** nagu lastehoid, koolipäevajärgne lastehoid, haridus-, koolitus-, eluaseme- ja tervishoiuteenused, **taastusravi** ning pikaajaline hooldus. **Vaesuses elavatel lastel peaks olema juurdepääs tasuta tervishoiule, haridusele ja lastehoiule ning inimväärsele majutusele ja korralikule toitumisele.** Erilist tähelepanu tuleks pöörata võitlusele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, sh palgavaesuse vähendamisele, ning **võitlusele diskrimineerimise vastu.** Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil oleks juurdepääs põhiteenustele ja **need oleksid taskukohased**, sealhulgas **haridus, tervishoid, eluase, puhas vesi, kanalisatsioon, elekter, transport, finantsteenused** ja **digitaalside**. Seda vajavatele või **kaitsetus olukorras** isikutele peaksid liikmesriigid tagama juurdepääsu piisavale sotsiaalmajutustoetusele ning õigusele sobivale abile ja kaitsele sundväljatõstmise eest. Eraldi tuleks võidelda kodutusega. Tuleks võtta arvesse **puuetega** inimeste erivajadusi ja **potentsiaali. Selleks peaksid liikmesriigid muu hulgas läbi vaatama puude hindamise süsteemid, et vältida takistuste loomist tööturule juurdepääsul.**

Muudatusettepanek 35**Ettepanek võtta vastu otsus****Lisa – suunis 8 – lõik 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid peaksid tagama, et puuetega inimesi palkavad tööandjad saavad asjakohast tuge ja nõu. Tuleks edendada ja toetada puuetega inimestele isikliku abi pakkumist haridusalal ja tööturuasutuste poolt.

Muudatusettepanek

Neljapäev, 19. aprill 2018

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid peaksid tagama õiguse õigeaegsele juurdepääsule taskukohasele **tervishoiule** ja pikaajalisele kvaliteetsele hooldusele, kaitstes pikaajalises perspektiivis jätkusuutlikkust.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid tagama õiguse õigeaegsele juurdepääsule taskukohasele **ja kättesaadavale tervishoiuteenusele** ja pikaajalisele kvaliteetsele hooldusele, kaitstes pikaajalises perspektiivis jätkusuutlikkust.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 6

Komisjoni ettepanek

Pikeneva eluea ja demograafiliste muutuste valguses peaksid liikmesriigid kindlustama meeste ja naiste pensionisüsteemide jätkusuutlikkuse ning piisavuse, pakkudes **mõlemast soost** töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele võrdseid võimalusi koguda pensioniõigusi, **sh täiendavate kavade kaudu**, et tagada inimväärne elu. Pensionireforme tuleks toetada meetmetega, millega pikendatakse tööelu **ja tõstetakse tegelikku pensioniiga, näiteks piirates varast väljumist tööturult ning tõstes seadusjärgset pensioniiga, et võtta arvesse pikenevat eluiga**. Liikmesriigid peaksid alustama **asjaoimate sidusrühmadega** konstruktiivset dialoogi ning võimaldama reformide käivitamist etapiviisiliselt.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid peaksid **kiiresti** kindlustama meeste ja naiste pensionisüsteemide jätkusuutlikkuse ning piisavuse, pakkudes **kõigile** töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele võrdseid võimalusi koguda **piisavaid seadusjärgseid** pensioniõigusi, **et** tagada inimväärne elu **ning püüda tagada eakamatele inimestele piisav sissetulek, mis on vähemalt ülalpool vaesuspiiri**. Tuleks tagada **mittediskrimineeriv juurdepääs täiendavatele kavadele, mis võivad olla lisaks kindlale kohustuslikule pensionile. Olenevalt liikmesriikide institutsioonide struktuurist ja riiklikust õigusest, peaks ainult esimesel sambal põhinev pension või see koos teise samba pensioniga kindlustama töötaja varasemal palgal põhineva piisava asendussissetuleku**. Liikmesriigid peaksid tagama piisavad pensioniosakud isikutele, kes on viibinud tööturult eemal mitteametliku hooldajana. Pensionireforme, sealhulgas tegeliku pensioniea võimalikku tõstmist, tuleks käsitleda aktiivsena ja tervena vananemise strateegiate raamistikus ja toetada meetmetega, millega pikendatakse tööelu **nende jaoks, kes soovivad kauem töötada. Pensionieale lähenevatele töötajatele tuleks anda võimalus oma tööaega vabatahtlikult vähendada**. Liikmesriigid peaksid alustama **sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga** konstruktiivset dialoogi ning võimaldama **kõikide** reformide käivitamist etapiviisiliselt.